The Evaluation of the Tytuvėnai Church of the Blessed Virgin Mary and the Bernardine Monastery Complex

A field evaluation (a total of 50 m²) was conducted on the grounds of the Tytuvėnai Church of the Blessed Virgin Mary and the Bernardine (Franciscan Observantist) monastery complex (Kelmė District). Fragments of former structures (Fig. 1) and a cultural layer were discovered only beside the Bernardine monastery complex. The test pits revealed foundations, a brick wall, and finds dating to the 17th century. Ten burials were identified in the trench excavated on the hill of St. George (Fig. 2). In all, 149 individual finds dating to the 16th–19th centuries were collected during the evaluation.

Milda Jurgauskaitė

Bazilionų Šv. Bazilijaus Didžiojo bažnyčia

2018 m. Bazilionų (Šiaulių r., Bubių sen.) Šv. Bazilijaus Didžiojo bažnyčios pastatų komplekso (UK 2332) saugomoje teritorijoje, Dubysos gatvėje, prieš vykdant elektros kabelio tiesimo darbus, atlikti detalieji tyrimai. Jų metu ištirtos dvi 5x2 m dydžio perkasos bei trys 3x2 m, 2x1 m ir 1,5x1,5 m dydžio šurfai (bendras 30,25 m² plotas). Tyrimai vyko bažnyčios teritorijos ŠV ir ŠR dalyje, šienaujamos vejos vietoje. Iki tol miestelyje archeologiniai tyrimai nevyko.

Perkasa 1 tirta suplanuotos elektros trasos vietoje ties klebonijos pastato PR kampu. Perkasa apie 5 m ilgio ir 2 m pločio (10 m²). Vidutiniškai 60 cm gylyje atidengtas apie 25 cm storio pilkos žemės sluoksnis, kuriame aptikta XVIII a. pabaiga (?) – XIX a. pradžia datuojamos žalsvos, balsvos, rusvos bei skaidrios glazūros buitinės keramikos fragmentų ir stiklo duženų. Apie 85–90 cm gylyje perkasoje fiksuotas geltonas molingas smėlis – įžemis (1 pav.). Jo horizonte išryškėjo trys įgilinti objektai: *Objektas 1* – netaisyklingos formos (dalis patenka į ŠR sienelę) 100x20–45 cm skersmens, 20–25 cm gylio duobė. Duobės užpildas – rusvos spalvos žemė. Duobės vietoje, perkasos 1 R kampo sienelėje fiksuoti trys pavieniai tarpusavyje rišamąja medžiaga nesurišti vidutiniškai nuo 12x10 cm iki 20x15 cm dydžio lauko akmenys. *Objektas 2* – tai pailga apie 270x20–30 cm skersmens, iki 20–30 cm gylio duobė. Jos užpildas – juosva žemė su gelsvo smėlio priemaišomis. *Objektas 3* – tai netaisyklingos formos (dalis patenka į PV sienelę) apie 100x20–45 cm skersmens, iki 30–40 cm gylio duobė. Užpildas – rusva žemė. Šiuose objektuose archeologinių radinių ar struktūrų nerasta.

1 pav. Perkasa 1 pasiekus įžemio horizontą iš ŠR. M. Jurgauskaitės nuotr.

Fig. 1. Trench 1 after reaching the sterile soil horizon, as seen from the NE.

Perkasa 2 tirta suplanuotos elektros trasos vietoje šalia šiltnamio, apie 30 m į ŠR nuo per-

kasos 1. Perkasa 2 buvo 5 m ilgio, 2 m pločio (10 m^2). Po 5 cm storio velėnos sluoksniu rastas apie 40–45 cm storio juodos žemės su medžių šaknimis sluoksnis. Vidutiniškai 50 cm gylyje fiksuotas smėlis su moliu – įžemis. Perkasoje archeologinių radinių ir struktūrų neaptikta.

Šurfas 1 tirtas ties Š Bazilionų Šv. Bazilijaus Didžiojo bažnyčios kampu. 3x2 m dydžio šurfe archeologinių radinių ir struktūrų neaptikta. Po 10–15 cm storio velėnos ir juodžemio sluoksniu rastas apie 40–45 cm storio juosvai rusvos žemės su smulkiais akmenukais bei raudonų plytų duženomis sluoksnis be radinių. Apie 60 cm gylyje fiksuotas rusvos spalvos molis – įžemis.

Šurfas 2 tirtas apie 16 m į ŠV nuo šurfo 1. Pirminis šurfo dydis buvo 1x1 m, tačiau dėl aptiktos struktūros jis praplėstas 1 m į PR iki 2x1 m dydžio. Po 5 cm storio velėnos sluoksniu rastas apie 65 cm storio supiltinės kilmės rusvo ir balsvo žvyro sluoksnis be radinių. Apie 70 cm fiksuotas pilkos spalvos žemės sluoksnis, kuriame apie 0,8 m gylyje buvo atidengta neaiškios paskirties struktūra, sudaryta iš lauko akmenų, raudonos plytos bei apie 5 cm skersmens medinė lenta (?) Akmenys tarpusavyje nebuvo surišti jokia rišamąja medžiaga. Siekiant atidengti didesnę struktūros dalį, šurfas praplėstas 1 m PR kryptimi. Išplėtus šurfą ir pasiekus rastos struktūros gylį (apie 80 cm) nustatyta, kad aptikta struktūra yra fragmentiška, ji nesitęsia PR kryptimi. Minėtas pilkos žemės sluoksnis siekė 75–80 cm storį, jame radinių neaptikta. Vidutiniškai 1,45–1,5 m gylyje fiksuotas rusvas smėlis su priemoliu – įžemis.

Šurfas 3, apie 1,5x1,5 m dydžio, tirtas 20 m į ŠR nuo šurfo 1. Jis orientuotas pagal suprojektuotą elektros trasą. Šurfo vietoje po paviršiniu apie 15 cm storio velėnos sluoksniu jo ŠR dalyje tirtas 5–15 cm rusvo žvyro sluoksnis be archeologinių radinių. Likusioje šurfo dalyje po velėna tirtas apie 45 cm storio maišytos pilkos žemės su gelsvu priemoliu sluoksnis su gausiomis medžių šaknimis. Apie 55–60 cm gylyje fiksuotas gelsvas priemolis – įžemis. Šurfo vietoje archeologinių radinių ir struktūrų nerasta.

The Bazilionai Church of St. Basil the Great

In 2018, an excavation was conducted on Dubysos Street in the protected territory of the Bazilionai Church of St. Basil the Great building complex (Šiauliai District) prior to laying a power line. During it, two 5 x 2 m trenches and three: 3 x 2 m, 2 x 1 m, and 1.5 x 1.5 m test pits, a grand total of 30.25 m^2, were excavated. In Trench 1, a grey soil layer, on average 25 cm thick, with late 18th–19th-century finds was recorded at a depth of roughly 60 cm (Fig. 1). No archaeological finds or structures were discovered in Trench 2 or Test Pits 1 and 3. A structure, which displays no clear purpose and consisted of fieldstones, red bricks, and a wooden plank (?) roughly 5 cm in diameter, was discovered in grey soil at an average depth of 80 cm in Test Pit 2.

Darius Kontrimas

Šaukoto Švč. Trejybės bažnyčia

Šaukoto Švč. Trejybės bažnyčios statinių kompleksas įrengtas į V nuo Gaumantos upės slėnio esančioje 9–14 m aukščio, 180 m ilgio, apie 100 m pločio kalvoje (1 pav.). Daugiau nei pusę kalvos ploto dabar užima veikiančios kapinės, o likusią dalį – bažnyčios pastatas su jam priklausančiais statiniais. Vizualiai matyti, kad tirtoji vieta tarp bažnyčios ir varpinės smarkiai